

Vergaderjaar 2008–2009

31 475

Huis voor democratie en rechtsstaat

Nr. 3

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 maart 2009

Bij de plenaire behandeling van de begroting voor 2009 van het Ministerie van Algemene Zaken, het Kabinet der Koningin en de Commissie van toezicht betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (III) en de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) werd gevraagd naar de voortgang van het project tot oprichting van een Huis voor democratie en rechtsstaat¹.

Overeenkomstig mijn toezegging ter zake, bericht ik u door middel van deze brief over de voortgang van het project.

Bespreking in de Stuurgroep

Voor de uitwerking van het project heb ik medio 2008 een bestuurlijke Stuurgroep ingesteld, waarin de Voorzitter van de Eerste Kamer, de Voorzitter van de Tweede Kamer, de Burgemeester van Den Haag en ik zitting hebben. Deze stuurgroep heeft als belangrijkste taak de besluitvorming voor te bereiden bij de vormgeving en opbouw van het Huis voor democratie en rechtsstaat.

Besprekingen in de Stuurgroep hebben geleid tot een verkenning van de mogelijkheden de ambitie van het project te vergroten. Deze verkenning richtte zich op de mogelijkheden van samenwerking met andere instellingen die (mede) werkzaam zijn op dit terrein of aangrenzende terreinen. Daarnaast is afzonderlijk onderzoek gedaan naar een mogelijke fusie van bestaande instellingen met het Huis.

Op basis daarvan is besloten de ambitie van het Huis te vergroten, niet door hiervoor meer geld uit te trekken, maar door twee bestaande instellingen, te weten het Instituut voor Publiek en Politiek en de Stichting Bezoekerscentrum Binnenhof, in het Huis op te nemen. Daardoor omvat het Huis meer functies – naast educatie ook veel direct op daadwerkelijke participatie gerichte activiteiten en debat – en richt het Huis zich ook op het algemeen publiek en een groter aantal doelgroepen dan het kabinet aanvankelijk voor ogen stond.

¹ Vragen van de leden Timmer en Heijnen zie Handelingen II, blz. 774 en 797 respectievelijk Handelingen II 2008/2009, blz. 2195 en 2351.

De conceptuele uitwerking van het Huis is vastgelegd in bijgevoegde projectbeschrijving¹. Daarin is de inhoudelijke opzet van het Huis en de aansturing verduidelijkt en zijn de contouren van de huisvesting in Den Haag aangegeven. Ook zijn de contouren van de exploitatie aangegeven. Dit document bevat het kader voor de verdere uitwerking van de organisatie voor het Huis, de activiteiten van het Huis en de fysieke huisvesting in Den Haag. De voortgang op die punten wil ik in deze brief graag toelichten.

Organisatieontwikkeling

Op basis van de projectbeschrijving vinden verkennende fusiegesprekken plaats met de besturen van de Stichting Bezoekerscentrum Binnenhof (SBB) en de Stichting Instituut voor Publiek en Politiek (IPP). Deze instellingen gaan op in het Huis. Doel van deze gesprekken is een fusieakkoord, bestaande uit nieuwe statuten en bijbehorende afspraken, uitgaande van de projectbeschrijving, die al een groot deel van de zaken vastlegt. Over de oprichting van een nieuwe Stichting heb ik conform het bepaalde in de Comptabiliteitswet 2001 het overleg met de Algemene Rekenkamer geopend.

Daarnaast wordt thans een ontwerp voor een ministeriële regeling opgesteld, waarin het financiële kader en de aansturing van het Huis via subsidievoorwaarden zijn vastgelegd.

Inhoudelijke activiteiten

De vergroting van het profiel van het Huis (verbreding doelgroepen en toevoegen extra functies) heeft ook zijn uitwerking op de inhoudelijke programma's. Het aanlooptraject van het Huis (tot 2013) wordt gebruikt om de programma's voor het Huis uit te werken en samenwerkingsverbanden met andere partijen aan te gaan.

Een aantal programma's zal in deze periode worden opgezet en fungeren als zogenoemde proeftuin. De afgelopen maanden zijn al een aantal verkennende gesprekken gevoerd met diverse organisaties die interesse hebben in samenwerking met het Huis, al dan niet in het kader van zo'n proeftuin.

Voor deze proeftuinen wordt een algemeen beleidskader opgesteld voor de aanloopperiode 2009–2012.

Het (scholieren)programma van het IPP «De Haagse Tribune» is een belangrijke proeftuin voor het Huis. Dat programma is vorig jaar met subsidie van mijn ministerie en steun van de gemeente Den Haag op substantiële schaal gestart (25 000 scholieren per jaar) vanuit een locatie aan de Hofweg.

Verder wordt in 2009 een start gemaakt met de ontwikkeling van een Haags Grondwetpad.

Het is de bedoeling dat hiernaast ook andere proeftuinen worden opgezet. Voor dit jaar zijn nog maar zeer beperkte middelen beschikbaar voor extra proeftuinen. In de begroting van 2010 en 2011 komen, overeenkomstig vorig jaar binnen het kabinet vastgelegde afspraken, meer middelen beschikbaar voor de aanloopfase. Een deel daarvan kan worden bestemd voor nieuwe proeftuinen.

Huisvesting

Voor de definitieve huisvesting van het Huis wordt thans in mijn opdracht door de Rijksgebouwendienst een ruimtelijk en functioneel *programma van eisen* opgesteld. Dit programma van eisen wordt naar verwachting in april 2009 afgerond. In een later stadium wordt hier een technisch programma van eisen aan toegevoegd.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Samen met de gemeente Den Haag wordt intussen een locatiescan uitgevoerd, waarin circa 15 locaties in de Haagse binnenstad worden beoordeeld en met elkaar worden vergeleken met het oog op de keuze voor een locatie voor de fysieke vestiging van het Huis. Deze locatiescan wordt naar verwachting in april 2009 afgerond.

Voor drie of vier locaties die blijkens de locatiescan het meest in aanmerking komen, zal vervolgens een haalbaarheidsonderzoek worden gedaan. Dat haalbaarheidsonderzoek zal gericht zijn op, onder andere, de mate waarin kan worden voldaan aan het ruimtelijk en functioneel programma van eisen, de hoogte van de jaarlijkse huisvestingslasten en het proces om tot definitieve huisvesting te komen (nieuwbouw of verbouw).

Op basis van de in de locatiescan verzamelde informatie en de haalbaarheidsstudies kan naar verwachting in juni 2009 de voorkeurslocatie worden geselecteerd.

Financiering

Het Huis gaat uit van een ambitieniveau met een subsidie (via mijn ministerie) van € 4,75 miljoen per jaar. In het oorspronkelijke plan van het kabinet zoals neergelegd in mijn brief van 15 mei 2008¹, was voor het Huis structureel € 3,5 miljoen uitgetrokken met ingang van 2012. Dit bedrag is verhoogd met € 1,25 miljoen als gevolg van het feit dat het IPP thans volledig in het Huis opgaat: de structurele subsidie die het IPP nu van BZK ontvangt, bedraagt (afgerond) € 1,25 miljoen per jaar².

Dit financiële kader biedt zeker mogelijkheden, maar gewaakt moet worden tegen onrealistische verwachtingen over, bijvoorbeeld, de vorm en inrichting van de huisvesting. De beperkingen van het budget brengen mee dat de opzet toch nog zeer sober moet blijven. De Stuurgroep ziet dan ook aanleiding om, in aanvulling op de financiële steun van het kabinet – de deur open te laten voor aanvullende structurele financiering uit andere bronnen om de betekenis van het Huis verder te vergroten. Eventuele extra middelen zullen dan vooral worden ingezet voor evenementen met een nationaal bereik, versterkte inzet op de programma's, exposities en internettoepassingen e.d. Eventuele nadere informatie over concrete steun voor dit project van het gemeentebestuur van Den Haag hoop ik later dit voorjaar te krijgen. Ik verwacht dat dit zal worden gekoppeld aan de keuze voor de voorkeurslocatie van de fysieke vestiging in Den Haag.

Ik hoop dat ik uw Kamer hiermee op een passende manier over de voortgang heb ingelicht. Vanzelfsprekend zal ik uw Kamer van de verdere voortgang van dit project op de hoogte houden.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst

¹ Kamerstukken II 2007/2008, 31 475, nr. 1.

² De Stichting Bezoekerscentrum Binnenhof gaat ook op in het huis, maar ontving tot dusverre geen subsidie, maar dekte haar uitgaven met eigen inkomsten.